

תחנונים לרבי בנימין בן מישאל מפאשאן

אמנון נצר

רבי בנימין בן מישאל המכונה אמינא הוא אחד המשוררים הדגולים של יהדות פרס, שעיקר כוחו הספרותי בשירים שחיבר בשפה הפרסית.* עד עתה היו ידועים פחות מתריסר שירים מפריצטו, וחלק קטן מהם אף ראו-אור בקבצים של שירה ופיוטים. עקב חקירה מקיפה על חייו ומפעליו הספרותיים עלה בידי לגלות פרטים אחדים על חייו, וכן כארבעים משיריו הפזורים בכתבי-יד שבספריות בארץ ובעולם.

רבי בנימין נולד בשנת התל"ב (1762/73)¹ וחי בפאשאן חיי-משפחה עכורים, ובתקופה מסוימת נטש את אשתו וילדיו ויצא מכאשאן לגור באחד הישובים לרגלי הר אֶלְנֶד, כנראה המדאן. הוא גם סבל יחד עם בני קהילת פאשאן מהמאורעות המזועזעים שפקדו את העיר ואת תושביה בשנות הפלישה האפגאנית (1722-1730). הקשה באירועים האלה היתה חדירתו של נאדר קולי-חאן² לעיר בשנת הת"ץ (1729/30), שבגללו הטילו ראשי הכהונה השיעית מסים כבדים על בני הקהילה ואילצו את יהודי העיר להתאסלם. הם אמנם התאסלמו ונשארו מוסלמים תקופה קצרה.³

פאשאן היתה אחת הערים המעטות בפרס שהתברכה בקהילה יהודית משגשגת. העיר נקראה "ירושלים הקטנה" ובה קמו משוררים דגולים כמו הכרוניקנים באבאי בן לוטף ובאבאי בן פרהאד, הפייטנים שמואל בן פיר אחמד, אלישע בן שמואל, רבי גרשון ורפואה בן אלעזר, כולם מן המאות הי"ז-י"ח. אישיות מרכזית חשובה שבכית מדרשה התחנכו רבני העיר ותלמידיה החכמים היתה הרב משה הלוי מאנוסי ספרד, שהתישב בפאשאן כנראה בסוף המאה ה"ט"ו או ראשית המאה ה"ט"ז. מן המשפחה הזאת יצאו מנהיגים רוחניים דגולים לקהילת פאשאן. אין ספק שמנהיגות רוחנית

* רשימה זו מבוססת על ההרצאה שנשאתי על המשורר ומפעלו הספרותי בקונגרס השביעי למדעי היהדות שנערך בירושלים-באוגוסט 1977. המחקר בהיקפו המלא יפורסם בעתיד. כרצוני להודות לידידי מר יוסף טובי, מרצה באוניברסיטת בן-גוריון, באר-שבע, שהואיל בטובו לנקד את הפיוט שלפנינו.

1 שנת הולדתו נתגלתה לי מתפסירו השירי לאזהרות לרשב"ג: "שמור לבי מענה".

2 מאוחר יותר נאדר שאה (מלך 1736-1747).

3 אירועים אלה מסופרים בשפת השירה ע"י באבאי בן פרהאד מכאשאן. ראה כתב-היד 917 במכון בן-צבי. כתב-יד זה פורסם, ראה: אמנון נצר, ספרות פרסית יהודית, 1. כרוניקה של באבאי בן פרהאד (צילום), אקדמון, ירושלים, תשל"ח. ראה תרגום מקוצר לצרפתית של הכרוניקה

ב- W. Bacher, *Revue des études juives*, Vol. liii, 1907, pp. 85-110

מפוארת ושגשוג כלכלי גדול הביאו להתהוות חיי רווחה עשירים בחומר וברוח בקרב הקהילה היהודית בכאשאן.

הפיוט העברי של יהודי פרס טרם נחקר. יהודי פרס, נראה מתוך קריאה בכתבי־יד רבים ששרדו מהם, הצטיינו במיוחד ביצירת שירים בשפה הפרסית. רוב השירים האלה נסבו על נושאים תנ"כיים ועל נושאים מהספרים החיצוניים ומהמשנה, כמו למשל פרקי אבות. בשלב הנוכחי קשה להביע דעה מוסמכת על הכמות ועל האיכות של אותם מעט הפיוטים מאת פייטנים מקרב יהודי פרס שהגיעו לידינו. ישנם פיוטים אנונימיים בקבצי שירה ופיוט של יהדות פרס שאפשר כי נתחברו בידי יהודים מקהילות פרס. גדול בעיקר מספר תפסירי פיוטים שהם תרגום חופשי לפרסית של הפיוטים מאת הפייטנים הידועים מבבל, ארץ־ישראל, ספרד ואיטליה. ראשית הפייטנות העברית בקהילות פרס אינה ידועה, אך אפשר לומר שמרבית הפיוטים המצויים הם מהמאות הט"ז–י"ח.

הפיוט שלפנינו הוא שיר נדיר שטרם ראה אור ומצאתיו רק בכתבי־יד אחד השמור בספריית קלאו שבהיברו יוניון קולג', בסניסנאטי. כתב־היד נרכש בפרס בידי פרופ' עזרא שפיזהנדלר בשנת 1962 ונרשם ברשימת כתבי־יד פרסיים־יהודיים שבספריית קלאו, וסימונו 4.2137(9). הקולופון בדף ב⁴ מגלה את שם המעתיק "אני לא כתבתי בקולמוס נאה צעיר אהרן א' יאודה". תאריך העתקת כתב־היד, שהוא קובץ שירים ופיוטים, אינו רשום, וניתן לשער שהעתקה נעשתה בראשית המאה הי"ט. הכתב קורסיבי המיוחד ליהודי פרס; הכותרות, ולפעמים מילות הפתיחה של המחרוזות, כתובות בכתב מרובע. הפיוט הוא "תחנונים", וזאת ניתן ללמוד גם מן הכותרת. לא ידוע מתי ובאיזה ניגון היה מושר הפיוט, ומה היתה תפוצתו בקהילות השונות ברחבי פרס. יתכן שבשל אופיו הליטורגי היה פיוט זה מושר בימי הסליחות.

הפיוט בנוי במבנה סטרופי ומסודר לפי אליטרציה אקרוסטיכונית אלפביתית. בכל מחרוזת ארבעה טורים, וכל מלה ממילות המחרוזת מתחילה באות זהה, לפי סדר א"ב. הטור הרביעי בכל מחרוזת לקוח מתהלים קיט (תמניא אלפין), כך שהאות הראשונה של המלה הראשונה מזדהה עם הכלל הצורני של המחרוזת. טורי המחרוזת מתחרזים כך שהחרוז משועבד למילות החריוה של פסוקי תהלים המשובצים במחרוזת. הפיוט כולו בלתי שקול, צורה שהיתה מקובלת אצל פייטנים קדומים. יש להדגיש כי בשביל משורר יהודי שהתחנך על ברכי הנורמות הפרוזודיות החמורות של השירה הפרסית הקלאסית, ויתור על משקל הוא ויתור על אמצעי פרוזודי ראשון במעלה, והעדרו נחשב לפגם קשה בהרמוניה של השיר.

לאחר סיום עשרים ושתיים מחרוזות כנגד כ"ב אותיות האלפבית, מופיעה מחרוזת

Ezra Spicandler, "A Descriptive List of Judeo-Persian Manuscripts at the Klau Library of the Hebrew Union College", *Studies in Bibliography and Booklore*, Vol. 4
viii, Spring 1968, p. 122

5 מיספור כתב־היד הוא שלי.

החתימה ובה בראשי המילים שם הפייטן, שם אביו ושנת החיבור: בנימין בן מישאל שנת התעט (1719/20). טור החותם את הפיוט הוא שוב פסוק מתהלים קיט. בסך הכל כ"ג מחרוזות שהן תשעים ושניים טורים.

הפיוט אינו מנוקד פרט למילים בודדות והן: יְגָאֵל, כּוֹנֵנֶת, כְּבֹדְתֶיךָ, כְּאֶגְמוֹן, לְצַנּוֹת, מֵאֵד, מִיִּדְעָתִי, עוֹסְקִי, קִנְפֵת (!), רִיבָה, רִיבִי, רַחֵק, שְׂבִיבִי, שְׁלֵם, תְּמָלֵא, תְּאַנְתִּי, תִּזְכְּנִי, תִּנְצוֹר, תּוֹרְתִי. מאותיות בגדכפת מסומנות האותיות הרפויות גֵּ ֶ ֶֿ, כנהוג בקרב יהודי פרס, עד לחדירת לימוד השפה העברית במבטא ובמחכונת החדשים, מאז שנות ה-20 של המאה הנוכחית.⁶

אקרוסטיכון אלפביתי מצוי במקרא כמו במגילת איכה ובספר תהלים, והיה בשמוש בפייטנות קדומה וגם בפייטנות ימי הביניים.⁷ בקישוט צורני זה ניסו הפייטנים להוכיח את כוחם האמנותי, לשוות ליצירתם אופי אסתטי ובאותו זמן להקל על הקוראים, בדרך מנמוטכנית זו, לזכור את הפיוט בעל פה. רבי בנימין בן מישאל יצר לנו פיוט מעולה שפתיחתו ב"אהבת אלהים" וחתימתו בנוסחה הליטורגית שבאה להביע את יחסו של האדם אל בוראו.

1 אֲנוּכִי אֶסְפֵּר אֶת אֱהָבַת אֱלֹהִים אֶל אֲמוּנִי
אֶלְמוּד אֲמֻרוֹתָיו אֲשֶׁתְּחַנֶּה אֶל אֵל אִיּוֹם אֲדוּנִי
אֶתְהַלֵּךְ אֶרְחוֹתָיו אֶל אֶרֶץ אֲמַצְעֵי אֲרָמוֹנִי
אֲשֶׁרֵי תְמִימֵי דְרָךְ הַהוֹלְכִים בְּתוֹרַת ה': [תהלים קיט: 1]

5 בְּחַרְתִּי בִינָה בְּלִבִּי בְּהַדְבֵּק בְּתוֹרְתֶיךָ
בְּנֵה בֵית בְּחִירָה בְּמִהְרָה בְּיָמֵינוּ בְּגִבּוֹרוֹתֶיךָ
בְּנִיךָ בְּזוּיִים בְּיַד בְּנֵי בְשָׁמ(ח)ת בְּחַמוֹתֶיךָ
בְּמָה יִזְפֶּה נֶעֱר אֶת אֶרְחוֹ לְשִׁמּוֹר בְּדַבְרֶיךָ: [תהלים קיט: 9]

2 איום: כינוי לאלוהים.
3 ארץ אמצעי: ארץ-ישראל שהיא מרכז העולם.
3 ארמוני: בית המקדש.
6 בית בחירה: כינוי לבית המקדש (ירושלמי, פסח' לו').
7 בניך: בני ישראל.
7 בשמת: במקור כתוב "בני בשמחת", אך נראה שהוא: בני בשמת אשת עשו (בראשית לו: 13, 17).

6 הדור שלמד עברית בדרך מסורתית עודנו מבטא את ה"ג" הרפויה, בעיקר כתפילות.
7 ראה עזרא פליישר, שירת-הקודש העברית בימי-הביניים, הוצאת כתר, ירושלים, 1975, עמ' 45, 85-89, 127-129. פרופ' פליישר מביא לדוגמא קטע מתוך שבעתא קדם-קלאסית לטל: "אדרת אמונים אצילי איתנים / באהבה בחרתם בחדש ניסן / גאלת גונוים גזית גמולים / דרי דבש דשנת בחדש אייר / וכו' (שם, עמ' 87).

- 9 גֵּאל גְלוּתֵינוּ גְבוּר גְּלָה גְבוּרָתְךָ
 גְּעוֹר גּוֹיִים [27א] גּוֹנְכִים גּוֹזְלִים גּוֹנְזִים גְּדוֹלְתְּךָ
 גְּנוּן גַּם גְּמוּל גְּלָה גְבוּרוֹת גְּנִיךָ
 גְּמוּל עַל עֲבֹדְךָ אֶתְּיָה וְאֶשְׁמְרָה דְּכָרְיָךְ: [תהלים קיט: 17]
- 13 דְּבִרְתִּי דְּכָרִי דְּוִיד דְּרַכְתִּי דְּרַכֵּי דְתִיךָ
 דְּחֻקוֹנֵי דְּוִכְרֵי דּוֹפֵי דְּגוּל דֵּי דְּאֶגַת דְּכָרְיָךְ
 דְּלַנִּי דִּינֵן דְּכָאִים דְּרוּשׁ דּוֹפְקֵי דְלְתִיךָ
 דְּבָקָה לְעֶפֶר נְפִשֵׁי תַיִינֵי כְּדְכָרְיָךְ: [תהלים קיט: 25]
- 17 הַצְּוִי[נִ] לִינִי הָאֵל הַמְּרַבֵּה הַמְּמַלֵּא הַתְּכוּאוֹת הַנֶּקֶב
 הַשְּׂמֵד הָאוֹיְבִים הַזֵּדִים הַשְּׁחַת(ת) הַרְקֵב
 הַדְרִיכֵנִי הַדְרֵךְ הַמִּישׁוֹר הַעֵבֶר הַנֶּקֶב
 הַזֵּרֵנִי ה' דְּרֵךְ חֻקֶיךָ נְאֻצְרָנָה עֲקֵב: [תהלים קיט: 33]
- 21 וְזַכְנִי וְזַכְרֵנִי וְהִרְאֵנִי וְתַרְנִיחֶיךָ
 וְחַנּוּנוֹ וְהַקְיֵמְנוּ וְהוֹשִׁיעֵנִי וְתִיקוּתֶיךָ
 וְתַשְׁמְרֵנוּ וְתַפְקֵדְנוּ וְיַעֲוִדֶיךָ וְנַעֲמִימוּתֶיךָ
 וְיִבְאֵנִי חֶסֶדְךָ ה' תְּשׁוּעַתְךָ בְּאִמְרוֹתֶיךָ: [תהלים קיט: 41]
- 9 גְבוּר: כִּינּוּי לַאלֹהִים.
 11 גְּנִיךָ: תוֹרַתְךָ.
 12 עֲבֹדְךָ: בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.
 13 דְּכָרִי דְּוִיד: מְזֻמּוֹרֵי תְהִלִּים.
 14 דְּגוּל: כִּינּוּי לַאלוֹהִים עַל פִּי שִׁיר הַשִּׁירִים ה: 10 "דְּגוּל מֵרַכְבָּה".
 14 דְּבִירֵיךָ: דְּבִיר, קוֹדֵשׁ הַקְּדוּשִׁים, הַמְדוּר הַפְּנִימִי, הָאֵרוֹן הַקְּדוֹשׁ בִּיּוֹתֵר שְׁבִיבֵית
 הַמִּקְדָּשׁ (מַלְכִים א.ו. 19).
 17 הַמְּמַלֵּא הַתְּכוּאוֹת הַיֶּקֶב: "... כְּמִלְאָה מִן הַיֶּקֶב ... כְּתוּבוֹת גּוֹרֵן כְּתוּבוֹת יֶקֶב"
 (בְּמִדְבַר יח: 27-30).
 18 הָאוֹיְבִים: בְּמִקּוֹר "הָאוֹיְבִים".
 19 הַעֵבֶר הַנֶּקֶב: אוֹלֵי הַעֵבֶר קָלְלָה וְחָרְפָה, עַל פִּי "וְנוֹקֵב שֵׁם ה' מוֹת יוֹמַת" (וִיקְרָא
 כד: 16).
 21 וְתַרְנִיחֶיךָ: וְתַרְנוֹת מַעֲלַתָּה גְדוּלָה יוֹתֵר מִנְּדִיבוֹת עַל פִּי חַז"ל.
 22 וְתִיקוּתֶיךָ: "הַהוֹד וְהַהֲדָר לַחַי עוֹלָמִים, הוֹעֵד וְהוֹתִיקוֹת לַחַי עוֹלָמִים" (יּוֹצֵר יוֹם
 הַכִּיפּוּרִים, הָאֲדַרְת).

- 25 זך זכרתי זוהר זמירותיך זכרתי
 זכיתני זכות זריוס [27ב] זכרתי
 זמותי זכרת זקנותי זנתי
 זכר דבר לעבדך על אשר יחלתיני : [תהלים קיט: 49]
- 29 חבלי חיים חבנו חוסה חסדיך
 חנוך חלצני חסד חן חמלתיך
 חושה חסדיך מי חזיית חרדיך
 חלקי ה' אמרתי לשמור דבריך : [תהלים קיט: 57]
- 33 טהרני טרם טינופי טפילת טובותיך
 טחון טמאים טונפי טהרותיך
 טמונות טובותיך טכס טעמיך
 טוב עשית עם עבדך ה' כדבריך : [תהלים קיט: 65]
- 37 יוצר יחידתי ישרני יפעתיך
 יבוא ינון יגאל יחד יודעי יקרך
 יגל יעקב ישמח ישראל יחידך
 ידיך עשוני נכוננוני תבינני ואלמדה מצותיך : [תהלים קיט: 73]
- 41 כוננת כסא כבוד כינוייך כללתי
 כביר כבדתיך כבדני כי כשלתי
 ככס כתמי כאשר [28א] כאגמון כפפתי
 כלתה לתשועתך לדבריך יחלתי : [תהלים קיט: 81]
- 25 זך ... זוהר : "הועד והותיקות לחי עולמים הוון והזוהר לחי עולמים" (יוצר
 יום הכיפורים, האדרת); זך : כינוי לאלוהים.
- 26 זכות זריוס : כהן גדול זריז הוא (יום' יג); בזכות המזדרזים לקיים מצוות
 התורה.
- 26 זכרתיני : הענקת לי (בראשית ל: 20).
- 30 חנוך חלצני : בנה בית המקדש ושחררני.
- 31 חרדיך : נביאיך.
- 38 יבוא : המשיח.
- 39 יגל יעקב ישמח ישראל : (תהלים יד: 7, נג: 7).
- 41 כינוייך כללתי : פארתי את כינוייך.
- 43 כאגמון כפפתי : כקנה רך ונכפף. על פי "הלכוף כאגמון ראשו" (ישעיה נח: 5).

45 לְנֶה לִי לְשׁוֹן לַמּוֹדִים לְהִיּוֹת לְבִי לְשָׁמַיִם
 לֹא לְקוֹל לַמּוֹדֵי לְצִנּוֹת לִילֶךְ לְרַגְלִים
 לְחֵם לְאָכֹל (ו) לְבוֹשׁ לְלְבוֹשׁ לְרֵאוֹת לְעֵינַיִם
 לְעוֹלָם ה' דְּכָרְךָ נִצָּב בַּשָּׁמַיִם: [תהלים קיט: 89]

49 מֵאֵד מִתְאַנֶּה מִנַּפְשֵׁי מְקוֹם מְנוּחָתִי
 מֵה מְתוֹק מִדְּבַשׁ מִצְּאֵתִי מְכוֹן מְלוֹנָתִי
 מִתְבַּיֵּשׁ מִכָּל מְלֻמְדֵי מִצְּוֹתֶיךָ מִיִּדְעָתִי
 מֵה אֶהְבֵּתִי תוֹרָתֶיךָ כָּל הַיּוֹם הִיא שִׂיחָתִי: [תהלים קיט: 97]

53 נֶאֱוָר נֶהְדָּר נְעִימוֹתֶיךָ נְסִיעָתִי
 נֶאֱמָן נוֹצֵר נְאֻמִּים נְצוֹר נְשִׁמָּתִי
 נִפְשִׁי נִגְדָּ נְבִיא נֶאֱמָן נוֹטֵר נִפְנִי לְתִי
 נִר לְרַגְלֵי דְכָרְיֶךָ וְאוֹר לְנִתְיָבְתִי: [תהלים קיט: 105]

57 סִתְרֵי סוֹדְךָ סִעְדָּתִי סְגוּלָתֶיךָ סִיפְרָתִי
 סְבִיב סְתוּמֵי סְגוּרֵי סוֹדוֹתֶיךָ סְבָבְתִי
 סוֹפְרֵי סִיפּוּרֵי [כ28] סִפְרֵי סוֹחְרִים סְאֲבָתִי
 סַעֲפִים שְׁנֵאוֹתֵי וְתוֹרָתֶךָ אֶהְבֵּתִי: [תהלים קיט: 113]

61 עוֹנָה עֲשׂוּקִים עוֹזֵר עֲבָדִים עוֹזֵר עוֹסְקֵי
 עֲנֻנו עֲזָרְנוּ עֲזוּב עוֹתְקֵי
 עֲלִיוֹן עֲמוֹס עָלֵי עֲדֵנֵי עֲנְקֵי
 עֲשִׂיתִי מִשְׁפָּט וְצָדֵק כָּל תְּנִיחָנִי לְעוֹשְׁקֵי: [תהלים קיט: 121]

65 פְּדַנִּי פוֹדָה פּוֹצֵה פַעְמֵי פְרָדֵי פְרָשִׁי
 פֶּה פְצִיתִי פְלֵאוֹתֶיךָ פְסוּקֵי פְרָשִׁי

49 מְקוֹם מְנוּחָתִי: קְבִיר.

50 מְכוֹן מְלוֹנָתִי: יְרוּשָׁלַיִם, וְאַרְץ־יִשְׂרָאֵל שֶׁהִיא אֶרֶץ זְבַת חֶלֶב וְדַבֵּשׁ.

54 נְאֻמִּים: בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. 55 נְבִיא נְאֻמָּן: מֹשֶׁה רַבְּנוֹ. 57 סוֹדְךָ: תּוֹרַתְךָ הַקְּדוּשָׁה.

59 סִפְרֵי סוֹחְרִים: סִפְרֵים זוֹלִים שֶׁאֵין בָּהֶם קְדוּשָׁה.

60 סַעֲפִים: כִּךְ נִקְרָאוּ הַמוֹסְלָמִים הַשִּׁיעִים בְּפִי יְהוּדֵי פְרָס. כִּינּוּי זֶה מוֹפִיעַ גַּם

בְּמִסְמַךְ אֲנוֹסִי מִשְׁהַד מִשְׁנַת 1839, בְּכַתָּב יד 948 בְּמִכּוֹן בֶּן־צִבִּי, בִּירוּשָׁלַיִם.

62 עוֹתְקֵי: אוֹלֵי מִן הַמְּלָה עֲתָק, דְּבָרִים שֶׁל גְּאוּה וְגִסוֹת וּמְרִי (תהלים לא: 19).

פֶּתַח פֶּתַחַי פִּדְיוֹנִי פִּשְׁטֵי פִירוּשֵׁי
פְּלֹאוֹת עֲדוֹתַיִךְ עַל כֵּן נִצְרָתָם נִפְשֵׁי : [תהלים קיט: 129]

69 צִמַּח צָרִי צוֹרְרִי צוֹפְנֵי צִיּוֹן[ו]יִיךְ
צוּה צְרִים צְדִיקִים צְדָקוֹתַיִךְ
צָפָה צְעִירִי צֹאנֶךָ צְרוּרֵי צוֹקֶיךָ
צְדִיק אֶתָּה וַיֵּשֶׁר מִשְׁפָּטֶיךָ : [תהלים קיט: 137]

73 קְדוֹשׁ קָרַב קָצִינוּ קָיִים קוֹטְרֵי קְטוֹרֶה
קָשׁוּב קוֹלִינוּ קָנָא קָנָאת קָצְפֵי קְטוֹרֶה
קָבַל [א29] קָרִיאַתִּינוּ קְדוֹשַׁת קְדֻמוֹנִים קְשׁוּרָה
קָרַאתִי כָכָל לֵב עֲנִי ה' חוֹקֶיךָ אֲצוּרָה : [תהלים קיט: 145]

77 רַחוּם רַחֲמֵיךָ רַבִּים רָאָה רִינָתִי
רִיבָה רִיבֵי רַחֵק רִשְׁעִים רָצָה רַחֲמֵי
רְדוּף רוֹדְפֵי רָפָא רוּעַ רִשְׁעֵתִי
רָאָה עֲנִי וַחֲלַצְנִי כִּי תוֹרְתֶךָ לֹא שָׁכַחְתִּי : [תהלים קיט: 153]

81 שָׁעָה שׁוֹעֲתִי שָׁמַע שִׁיחַתִּי שְׁמֹר שְׁכָבִי
שׁוֹר שִׁירֵי שְׁלַח שְׁלוּחֵי שְׁלוֹמֶיךָ שֶׁהַט שְׁכִיבִי
שְׂדֵי שְׁמֹר שִׁיבְתִי שְׁאֵהֶיָּה שְׁלָם שַׁעַת שׁוֹבִי
שָׂרִים רְדַפּוֹנֵי חִינָם וּמַדְבְּרֶיךָ פֶּתַח לִבִּי : [תהלים קיט: 161]

85 תִּקְבַּל תְּחִינָתִי תִשְׁמַע תְּפִלָּתִי תָמִים תִּשְׁמְרֵנִי
תִּמְלֵא תִאֲנֹתִי תִרְפָּא תוֹנְתִי תָמִיד תִּזְכְּנִי
תִּשְׁמֹר תְּעוֹדֶתִי תִנְצֹר תוֹרָתִי תִשׁוּב תְּחִינֵי
תִּקְרַב רִינָתִי לְפָנֶיךָ ה' כְּדָבְרֶךָ הִבִּינֵנִי : [תהלים קיט: 169]

89 בְּצַדִּיקְתֶּיךָ נִחַנִּי יוֹי מַלְכֵי יוֹשֶׁר נְעִימוֹתַיִךְ
בְּכָל נִפְשֵׁי מַצּוֹתַיִךְ יַחֲלֵתִי שְׂדֵי [ב29] אֶהְבְּתִי לְתוֹרָתֶיךָ
שָׁמַע נִיב תְּחִינָתִי הָאֵל תְּנֶה עוֹז טוֹבוֹתַיִךְ
בְּרוּךְ אַתָּה ה' לְמַדְנֵי חוֹקֶיךָ . [תהלים קיט: 12]

74 קנאת: במקור כתוב "קנפת" והמשמעות לא ברורה.

82 שהט: המשמעות אינה ברורה.

83 שעת שובי: שעת שובי אליך, שעת מותי.